

Психологічні особливості розвитку молодших підлітків.

Перехід від дитинства до підліткового віку, характеризується бурхливими проявами як у зовнішньому, так і у внутрішньому житті дитини.

Зовнішні прояви виявляються найбільш помітні в поведінці школярів. Діти стають непосидючими (або ж надмірно повільними), розгальмованими, імпульсивними, неуважними, крикливими, зі зниженою працездатністю, ігноруванням зауважень (або ж надмірною чутливістю до них), підвищеною тривожністю тощо.

В основі внутрішньої перебудови лежить: фізіологічний розвиток організму; зміна соціальної ситуації навчання, відповідно до якої змінюється провідний вид діяльності; змінюється внутрішня позиція школяра, в процесі якої відбувається набуття почуття дорослості, пошук власної унікальності, пізнання власного «Я», а також поява потреби в гідному статусі в колективі однолітків; деформуються психічні процеси, розвивається теоретичне мислення, пам'ять і сприйняття стають осмисленими, активніше розвивається пізнавальна та інтелектуальна сфери.

Психологічні особливості розвитку молодшого підліткового віку формуються також на основі подальшого розвитку особистісних якостей в *інтелектуальній сфері* (школярі піднімаються на вищий щабель освіти, що проявляється у виконанні складніших завдань, розумових операцій тощо); в *емоційній сфері* (діти стають емоційно вразливі); на основі *вольових особливостей*, які полягають в умінні доволно регулювати поведінку, активно керувати увагою, слухати, думати, запам'ятовувати, узгоджувати свої потреби з вимогами вчителя); на основі *соціальних стосунків*, які є основним джерелом, з якого школярі черпають матеріал для пізнання світу, завдяки часто ризикованим, екстремальним ситуаціям отримують стихійний особистий досвід. *Сфера міжособистісних стосунків* (провідним мотивом даних взаємин і спілкування є прагнення отримати підтримку, заохочення за поведінку чи навчання), зокрема *спілкування з дорослими* полягає в тому, що школярі намагаються знизити контроль щодо себе, починають активно

відстоювати свої права на самостійність, висувають власні пропозиції у вирішенні значної частини життєвих питань, проте молодший підліток не шукає свободи, він до неї не готовий. Розвиток *моральних якостей* молодшого підлітка полягає в його спробі застосувати до будь-якої ситуації той чи інший моральний закон, прочитаний ним з книг, героїчних фільмів, сімейних розмов, виховання.

Всі попередньо наведені ситуації несуть роль в глибокому роз'ясненні моральних норм і правил та формуванню у підлітків моральних поглядів і переконань. Відповідно, що всі моральні правила виступають для них як їх власні моральні принципи. Але не з свого життя, оскільки особистий досвід все ще не володіє великою цінністю в очах його носія. Моральні ідеали і моральні переконання школярів складаються під впливом різних факторів і тому дуже різноманітні. Поряд з позитивно орієнтованими якостями зустрічається чимало помилкових, незрілих, і навіть аморальних уявлень.

Дослідження внутрішнього світу підлітків показують, що одна з найсерйозніших проблем середнього шкільного віку - неузгодженість переконань, моральних ідей і понять, з одного боку, з вчинками, діями, поведінкою, з іншого. Наміри зазвичай благі, а вчинки далеко не завжди є слухним.

Це вік, який має як основний зміст, так і специфічну відмінність усіх сторін розвитку в цей період – фізичну, психічну, моральну, розумову, соціальну. При цьому відбувається становлення якісно нових утворень.

Також, в віковий період молодших підлітків відбувається адаптація з соціально-стійким уявленням про чоловіка і жінку, стратегіях поведінки в суспільстві, з однолітками, з батьками. У цей невеликий проміжок часу підліток має зорієнтуватися в поняттях «чоловік» і «жінка», відчутти відмінності свого теперішнього стану і того, ким він був/була до цього. При дорослішанні дитини відбувається її становлення, готовність до життя у дорослому суспільстві, як рівноправного учасника життя.

